

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ଦିବିତ ଅପ୍ୟାୟ

॥ ଅଥଃ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଅପୋ ଦେବା ମଧୁମତୀରଗୃହନୃଜସ୍ବତୀ ରାଜସ୍ବସ୍ତିତାନାଃ ।
ୟାଭିର୍ମିତ୍ରାବରୁଣାବଭ୍ୟଷିଞ୍ଜନ୍ୟାଭିରିନ୍ଦ୍ରମନୟନୃତ୍ୟରାତୀଃ ॥ ୧ ॥

ବୃଷ୍ଟ ଉର୍ମିରସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦେହି ସ୍ବାହା ବୃଷ୍ଟ ଉର୍ମିରସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦେହି
ବୃଷସେନୋଽସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦେହି ସ୍ବାହା ବୃଷସେନୋଽସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦେହି ॥୨॥

ଅର୍ଥେତ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ଽର୍ଥେତ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତୋଜସ୍ବତୀ ସ୍ଥ
ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହୋଜସ୍ବତୀ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତାପଃ ପରିବାହିଣୀ ସ୍ଥ
ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ଽପଃ ପରିବାହିଣୀ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତାପାଂ
ପତିରସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦେହି ସ୍ବାହା ଽପାଂ ପତିରସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦେହ୍ୟପାଂ
ଗର୍ଭୋଽସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦେହି ସ୍ବାହା ଽପାଂ ଗର୍ଭୋ ସି ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦେହି ॥୩॥

ସୂର୍ଯ୍ୟତ୍ବତସ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ସୂର୍ଯ୍ୟତ୍ବତସ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ
ସୂର୍ଯ୍ୟବର୍ଚସ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ସୂର୍ଯ୍ୟବର୍ଚସ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ
ମାୟା ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ମାୟା ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ ବ୍ରଜକ୍ଷିତ ସ୍ଥ
ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ବ୍ରଜକ୍ଷିତ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ ବାଶା ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା
ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ବାଶା ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ ଶବିଷ୍ଟା ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ
ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା ଶବିଷ୍ଟା ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ ଶକୁରୀ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ
ସ୍ବାହା ଶକୁରୀ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ ଜନଭୃତ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା
ଜନଭୃତ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ ବିଶ୍ବଭୃତ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମେ ଦତ୍ତ ସ୍ବାହା
ବିଶ୍ବଭୃତ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତାପଃ ସ୍ବରାଜ ସ୍ଥ ରାଷ୍ଟ୍ରଦା ରାଷ୍ଟ୍ରମମୁଷ୍ଟେ ଦତ୍ତ ।
ମଧୁମତୀର୍ମଧୁମତୀଭିଃ ପୃତ୍ୟନ୍ତାଂ ମହି କ୍ଷତ୍ରଂ କ୍ଷତ୍ରିୟାୟ ବନ୍ଦାନାଂ ନାଧୃଷ୍ଟାଃ ସୀଦତ ସହୌଜସୋ
ମହି କ୍ଷତ୍ରଂ କ୍ଷତ୍ରିୟାୟ ଦଧତୀଃ ॥ ୪ ॥

ସୋମସ୍ୟା ତ୍ରିଷ୍ଟିରସି ତବେବ ମେ ତ୍ରିଷ୍ଟିର୍ଭୂୟାତ୍ ।
 ଅଗ୍ନୟେ ସ୍ବାହା ସୋମାୟ ସ୍ବାହା ସବିତ୍ରେ ସ୍ବାହା ସରସ୍ବତ୍ୟେ ସ୍ବାହା
 ପୁଷ୍ଟେ ସ୍ବାହା ବୃହସ୍ପତିୟେ ସ୍ବାହେନ୍ଦ୍ରାୟ ସ୍ବାହା ଘୋଷାୟ ସ୍ବାହା
 ଶ୍ଳୋକାୟ ସ୍ବାହା ଧୃଷ୍ଣାୟ ସ୍ବାହା ଭଗାୟ ସ୍ବାହା ଧର୍ମ୍ମ-ଶେ ସ୍ବାହା ॥ ୫ ॥

ପବିତ୍ରେ ସ୍ତୋ ବୈଷ୍ଣବ୍ୟୋ ସବିତୁର୍ବଃ ପ୍ରସବ ଉତ୍-ପୁନାମ୍ୟକ୍ଷିତ୍ରେଣ ପବିତ୍ରେଣ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରଶ୍ମିଭିଃ ।
 ଅନିଭୃଷ୍ମନସି ବାତୋ ବନ୍ଧୁସ୍ତପୋଜାଃ ସୋମସ୍ୟ ଦାତ୍ରମସି ସ୍ବାହା ରାଜସ୍ବଃ ॥ ୬ ॥

ସଧମାଦୋ ଦ୍ୟୁମ୍ନିନୀରାପ ଏତା ଅନାଧୃଷ୍ଟା ଅପସ୍ୟୋ ବସାନାଃ ।
 ପସ୍ୟାସୁ ଚକ୍ରେ ବରୁଣଃ ସଧସ୍ଥମପାଞ ଶିଶୁର୍ମାତୃତମାସ୍ବତ୍ତଃ ॥ ୭ ॥

କ୍ଷତ୍ରସ୍ୟୋଲ୍ଲମସି କ୍ଷତ୍ରସ୍ୟ ଜରାୟୁସି କ୍ଷତ୍ରସ୍ୟ ଯୋନିରସି କ୍ଷତ୍ରସ୍ୟ ନାଭିରସୀନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ
 ବାର୍ତ୍ତଲ୍ଲମସି ମିତ୍ରସ୍ୟାସି ବରୁଣସ୍ୟାସି ଦୃୟାୟଂ ବୃତ୍ରଂ ବଧେତ୍ ।
 ଦୃବାୟସି ରୁଜାୟସି କ୍ଷୁମାୟସି ।
 ପାତୈନଂ ପ୍ରାଞ୍ଚଂ ପାତୈନଂ ପ୍ରତ୍ୟଞ୍ଚଂ ପାତୈନଂ ତିର୍ଯ୍ୟଞ୍ଚଂ ଦିଗ୍ଭ୍ୟଃ ପାତ ॥ ୮ ॥

ଆବିର୍ମୟା ଆବିତ୍ତୋ ଅଗ୍ନିର୍ଗୃହପତିରାବିତ୍ତ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ବୃକ୍ଷଗ୍ରବା ଆବିତ୍ତୌ ମିତ୍ରାବରୁଣୌ
 ଧୃତବ୍ରତାବାବିତ୍ତଃ ପୁଷ୍ଟା ବିଶ୍ବବେଦା ଆବିତ୍ତେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବିଶ୍ବଗମୁବାବାବିତ୍ତାଦିତିରୁରୁଗର୍ମା ॥୯॥

ଅବେଷ୍ଟା ଦନ୍ଧଶୂକାଃ ପ୍ରାତୀମା ରୋହ ଗାୟତ୍ରୀ ଦ୍ବ୍ୟବତୁ ରଥକ୍ରତଃ
 ସାମ ତ୍ରିବୃତ୍ସ୍ତୋମୋ ବସନ୍ତ ଋତୁର୍ବ୍ରହ୍ମ ଦ୍ରବିଶମ୍ ॥ ୧୦ ॥

ଦକ୍ଷିଣାମା ରୋହ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ ଦ୍ବ୍ୟବତୁ ବୃହସ୍ପାମ ପଞ୍ଚଦଶ ସ୍ତୋମୋ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁଃ କ୍ଷତ୍ରଂ ଦ୍ରବିଶମ୍ ॥୧୧॥

ପ୍ରତୀତୀମା ରୋହ ଜଗତୀ ଦ୍ବ୍ୟବତୁ ବୈରୂପଞ ସାମ ସପ୍ତଦଶ
 ସ୍ତୋମୋ ବର୍ଷା ଋତୁର୍ବିତ୍ ଦ୍ରବିଶମ୍ ॥ ୧୨ ॥

ଉଦୀଚୀମା ରୋହାନ୍ନୁଷ୍ଠୁପ୍ ତ୍ୱାଂବତୁ ବୈରାଜଃ ସାମୈକବିଂଶ ସ୍ତୋମଃ
ଶରଦୃତୁଃ ଫଲଂ ଦ୍ରବିଣମ୍ || ୧୩ ||

ଉର୍ଧ୍ୱାମା ରୋହ ପଶ୍ଚିମ୍ଭାଂବତୁ ଶାକ୍ତରରୈବତେ ସାମନୀ ତ୍ରିଶବତ୍ରୟସ୍ତ୍ରିଂଶୌ
ସ୍ତୋମୌ ହେମନ୍ତଶିଶିରାବୃତୁ ବର୍ତ୍ତୋ ଦ୍ରବିଣଂ ପ୍ରତ୍ୟସ୍ତଂ ନମୁତେଃ ଶିରଃ || ୧୪ ||

ସୋମସ୍ୟ ଦ୍ୱିଷିରସି ତବେବ ମେ ଦ୍ୱିଷିର୍ଭୂୟାତ୍ ।
ମୃତ୍ୟୋଃ ପାହ୍ୟୋଜୋଽସି ସହୋଽସ୍ୟମୃତମସି || ୧୫ ||

ହିରଣ୍ୟରୂପା ଉଷସୋ ବିରୋକ ଉଭାବିନ୍ଦ୍ରା ଉଦିଥଃ ସୂର୍ଯ୍ୟଶ୍ଚ ।
ଆ ରୋହତଂ ବରୁଣ ମିତ୍ର ଗର୍ଭଂ ତତଶ୍ଚକ୍ଷାଥାମଦିତିଂ ଦିତିଂ ଚ ମିତ୍ରୋଽସି ବରୁଣୋଽସି || ୧୬||

ସୋମସ୍ୟ ତ୍ୱା ଦ୍ୟୁମ୍ନେନାଭି ଷିଞ୍ଜାମ୍ୟଗ୍ନେର୍ଭାଜସା ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବର୍ଚ୍ଚସେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରିୟେଶ ।
କ୍ଷତ୍ରାଣାଂ କ୍ଷତ୍ରପତିରେଧ୍ୟତି ଦିଦ୍ୟୁନ୍ ପାହି || ୧୭ ||

ଇମଂ ଦେବା ଅସପତ୍ନଃ ସୁବଧୁଂ ମହତେ କ୍ଷତ୍ରାୟ ମହତେ ଜ୍ୟୈଷ୍ଠ୍ୟାୟ
ମହତେ ଜାନରାଜ୍ୟାୟେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରିୟାୟ ।
ଇମମମୁଷ୍ୟ ପୁତ୍ରମମୁଷ୍ୟେ ପୁତ୍ରମସ୍ୟେ ବିଶ ଏଷ ବୋମୀ ରାଜା
ସୋମୋଽସ୍ମାକଂ ବ୍ରାହ୍ମଣାନାଃରାଜା || ୧୮ ||

ପ୍ର ପର୍ବତସ୍ୟ ବୃଷଭସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠାନ୍ନାବଶ୍ଚରନ୍ତି ସ୍ୱସିତ ଇୟାନାଃ ।
ତା ଆଂବବୃତ୍ରନ୍ନଧରାଗୁଦକ୍ତା ଅହିଂ ବୁଧ୍ୟମନୁ ରୀୟମାଣାଃ ।
ବିଷ୍ଣୋର୍ବିକ୍ରମଣମସି ବିଷ୍ଣୋର୍ବିକ୍ରାନ୍ତମସି ବିଷ୍ଣୋଃ କ୍ରାନ୍ତମସି || ୧୯ ||

ପ୍ରଜାପତେ ନ ତୁଦେତାନ୍ୟନ୍ୟୋ ବିଶ୍ୱା ରୂପାଣି ପରି ତା ବଭୂବ ।
ୟକ୍ତାମାସ୍ତେ ଭୁବୁମସ୍ତନ୍ନୋ ଅସ୍ତ୍ୱୟମମୁଷ୍ୟ ପିତାସାବସ୍ୟ ପିତା ବୟଃ
ସ୍ୟାମ ପତୟୋ ରୟାଣାଃ ସ୍ୱାହା ।

ରୁଦ୍ର ଯୁକ୍ତେ କ୍ରିବି ପରଂ ନାମ ତସ୍ମିନ୍ନୁତମସ୍ୟମେଷ୍ଟମସି ସ୍ୱାହା ॥ ୨୦ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଜ୍ରୋଽସି ମିତ୍ରାବରୁଣୟୋସ୍ତ୍ୱା ପ୍ରଶାସ୍ତୋଃ ପ୍ରଶିଷା ଯୁନଜ୍ଞି ।
ଅବ୍ୟଥାୟୈ ତ୍ୱା ସ୍ୱଧାୟୈ ତ୍ୱାଋରିଷ୍ଟୋ ଅର୍ଜୁନୋ ମରୁତାଂ ପ୍ରସବେନ
ଜୟାପାମ ମନସା ସମିନ୍ଦ୍ରିୟେଣ ॥ ୨୧ ॥

ମା ତ ଇନ୍ଦ୍ର ତେ ବୟଂ ତୁରାଷାତୟୁକ୍ତାସୋ ଅବ୍ରହ୍ମତା ବିଦସାମ ।
ତିଷ୍ଠା ରଥମଧି ଯଂ ବଜ୍ରହସ୍ତା ରଶ୍ମୀନ୍ ଦେବ ଯୁବସେ ସ୍ୱଶ୍ୱାନ୍ ॥ ୨୨ ॥

ଅଗ୍ନୟେ ଗୃହପତୟେ ସ୍ୱାହା ସୋମାୟ ବନସ୍ତତୟେ ସ୍ୱାହା
ମରୁତାମୋଜସେ ସ୍ୱାହେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟେନ୍ଦ୍ରିୟାୟ ସ୍ୱାହା ।
ପୃଥିବି ମାତର୍ମା ମା ହିଃସୀର୍ମୋ ଅହଂ ତ୍ୱାମ୍ ॥ ୨୩ ॥

ହଃସଃ ଶୁଚିଷଦ୍ୱସୁରନ୍ତରିକ୍ଷସଜ୍ଞୋତା ବେଦିଷଦତିଥିର୍ଭୁରୋଶସତ୍ ।
ନୃଷଦ୍ୱରସଦୃତସଦ୍ୱ୍ୟୋମସଦକ୍ତା ଗୋଜା ଋତଜା ଅଦ୍ରିଜା ଋତଂ ବୃହତ୍ ॥ ୨୪ ॥

ଇୟଦସ୍ୟାୟୁରସ୍ୟାୟୁର୍ମୟି ଧେହି ଯୁଜ୍ଞଂସି ବର୍ଚୋଽସି ବର୍ଚୋ ମୟି ଧେଦ୍ୟୁର୍ଗସ୍ୟୁର୍ଜଂ ମୟି ଧେହି ॥
ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବାଂ ବୀର୍ଯ୍ୟକୃତୋ ବାହୁ ଅଭ୍ୟୁପାବହରାମି ॥ ୨୫ ॥

ସ୍ୟୋନାଽସି ସୁଷଦାଽସି କ୍ଷତ୍ରସ୍ୟ ଯୋନିରସି ।
ସ୍ୟୋନାମା ସୀଦ ସୁଷଦାମା ସୀଦ କ୍ଷତ୍ରସ୍ୟ ଯୋନିମା ସୀଦ ॥ ୨୬ ॥

ନି ଷସାଦ ଘୃତବ୍ରତୋ ବରୁଣଃ ପସ୍ତ୍ୟାସ୍ତ୍ୱା । ସାମ୍ରାଜ୍ୟାୟ ସୁକ୍ରତୁଃ ॥ ୨୭ ॥

ଅଭିଭୂରସ୍ୟୋତାସ୍ତେ ପଞ୍ଚି ଦିଶଃ କଳ୍ପତ୍ରାଂ ବ୍ରହ୍ମସ୍ତୁଂ ବ୍ରହ୍ମାଂସି ସବିତାଂସି ସତ୍ୟପ୍ରସବୋ
ବରୁଣୋଂସି ସତ୍ୟୌଜା ଇନ୍ଦ୍ରୋଂସି ବିଶୌଜା ରୁଦ୍ରୋଂସି ସୁଶେବଃ ।
ବହୁକାର ଶ୍ରେୟସ୍କର ଭୂୟସ୍କରେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ବଜ୍ରୋଂସି ତେନ ମେ ରଧ୍ୟା ॥ ୨୮ ॥

ଅଗ୍ନିଃ ପୃଥୁର୍ଯମଶସ୍ତତିର୍ଜୁଷାଣୋ ଅଗ୍ନିଃ ପୃଥୁର୍ଯମଶସ୍ତତିରାଜ୍ୟସ୍ୟ ବେତୁ ସ୍ବାହା
ସ୍ବାହାକୃତାଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ରଶ୍ମିଭିର୍ଯତଧୁଃ ସଜାତାନାଂ ମଧ୍ୟମେଷ୍ୟାୟ ॥ ୨୯ ॥

ସବିତ୍ରା ପ୍ରସବିତ୍ରା ସରସ୍ବତ୍ୟା ବାଚା ତୃଷ୍ଣା ରୂପେଃ ପୂଷ୍ଟା ପଶୁଭିରିନ୍ଦ୍ରେଣାସ୍ତେ
ବୃହସ୍ପତିନା ବ୍ରହ୍ମଣା ବରୁଣେନୌଜସାଂଗ୍ନିନା ତେଜସା ସୋମେନ ରାଜ୍ଞା ବିଷ୍ଣୁନା
ଦଶମ୍ୟା ଦେବତୟା ପ୍ରସୂତଃ ପ୍ର ସର୍ପାମି ॥ ୩୦ ॥

ଅଶ୍ୱିଭ୍ୟାଂ ପତ୍ୟସ୍ତ୍ୱ ସରସ୍ବତ୍ୟେ ପତ୍ୟସ୍ତେନ୍ଦ୍ରାୟ ସୁତ୍ରାମ୍-ଶେ ପତ୍ୟସ୍ତ୍ୱ ।
ବାୟୁଃ ପୂତଃ ପବିତ୍ରେଣ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗସୋମୋ ଅତିସୁତଃ । ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଯୁଜ୍ୟଃ ସଖା ॥ ୩୧ ॥

କୁବିଦଙ୍ଗ ଯୁବମନ୍ତୋ ଯୁବଂ ଚିଦ୍ୟଥା ଦାନ୍ତ୍ୟନୁପୂର୍ବଂ ବିୟୁୟ ।
ଇହେହୈଷାଂ କୃଶୁହି ଭୋଜନାନି ଯେ ବର୍ହିଷୋ ନମ ଉକ୍ତିଂ ଯଜନ୍ତି ।
ଉପୟାମଗୃହୀତୋଂସ୍ୟଶ୍ୱିଭ୍ୟାଂ ତ୍ୱା ସରସ୍ବତ୍ୟେ ତ୍ୱେନ୍ଦ୍ରାୟ ତ୍ୱା ସୁତ୍ରାମ୍-ଶେ ॥ ୩୨ ॥

ୟୁବଃ ସୁରାମମଶ୍ୱିନା ନମୁରାବାସୁରେ ସଚା ।
ବିପିପାନା ଶୁଭସ୍ବତୀ ଇନ୍ଦ୍ରଂ କର୍ମସ୍ତ୍ରାବତମ୍ ॥ ୩୩ ॥

ପୁତ୍ରମିବ ପିତରାବଶ୍ୱିନୋଭେନ୍ଦ୍ରାବଧୁଃ କାର୍ବୈର୍ଦଧସନାଭିଃ ।
ୟସୁରାମଂ ବ୍ୟପିବଃ ଶତାଭିଃ ସରସ୍ବତୀ ତ୍ୱା ମଘବନ୍ନଭିଷ୍ଟକ୍ ॥ ୩୪ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୨୧ - ଦେବଶ୍ରବାଃ ଓ ଦେବବାତଃ ଭାରତଃ | ୨୨-୨୩ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟଃ ସଂବରଣଃ |
୨୪-୨୬ - ବାମଦେବଃ | ୨୭-୩୦ - ଶୁନଃଶେପଃ | ୩୧ - ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର |
୩୨-୩୪ - କକ୍ଷୀବତଃ ସୁକିର୍ତିଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧ - ଆପଃ | ୨-୩ - ଲିଂଗୋକ୍ତଃ | ୪,୬ - ଲିଂଗୋକ୍ତଃ, ଆପଃ | ୫ - ଚର୍ମ, ଅଗ୍ନି ଆଦି |
୭, ୨୭ - ବରୁଣଃ | ୮ - ତାର୍ପ୍ୟ, ପାଣ୍ଡୁ, ଅଧୀବାସ, ଉଷୋବଃ, ଧନୁଃ, ବାହୁ, ଇଷୁ |
୯ - ପ୍ରଜାପତିଃ, ଅଗ୍ନି ଆଦି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ | ୧୦ - ମୃତ୍ୟୁନାଶନ, ଯଜମାନଃ |
୧୧-୧୩, ୧୮ - ଯଜମାନଃ | ୧୪ - ଯଜମାନଃ, ଅସୁରଃ | ୧୫ - ଚର୍ମ, ରୁକ୍ତଃ |
୧୬ - ମିତ୍ରାବରୁଣଃ | ୧୭ - ସୁନ୍ଦନ୍ | ୧୯ - ଆପଃ, ଯଜମାନଃ | ୨୦ - ପ୍ରଜାପତିଃ, ରୁଦ୍ରଃ |
୨୧ - ରଥାଦି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ | ୨୨ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ | ୨୩ - ଅଗ୍ନି ଆଦି, ଭୂମିଃ | ୨୪ - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ |
୨୫ - ଶତମାନଦ୍ୟୁୟ, ଶାଶା, ବାହୁ | ୨୬ - ଆସନ୍ନୀ, ଅଧୀବାସ, ସୁନ୍ଦନ୍ | ୨୮ - ଅକ୍ଷ ଅଥବା
ଯଜମାନଃ, ବ୍ରହ୍ମାଦି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ, ସ୍ୱୟଃ | ୨୯ - ଅଗ୍ନିଃ, ଅକ୍ଷଃ | ୩୦ - ସବିତା ଆଦି |
୩୧ - ସୁରା, ସୋମଃ | ୩୨ - ସୋମଃ, ଗ୍ରହଃ | ୩୩-୩୪ - ଅଶ୍ୱିନୀକୁମାର-ସରସ୍ୱତୀ-ଇନ୍ଦ୍ରଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧ - ନିରୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୨ - ସ୍ୱରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ପଂକ୍ତି | ୩ - ଅଭିକୃତି, ନିରୂତ୍ ଜଗତୀ |
୪ - ଜଗତୀ, ସ୍ୱରାଟ୍ ପଂକ୍ତି, ସ୍ୱରାଟ୍ ସଂକୃତି, ଭୂରିକ୍ ଆକୃତି, ଭୂରିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୫ - ସ୍ୱରାଟ୍
ଧୃତି | ୬ - ସ୍ୱରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୃହତୀ | ୭, ୨୨ - ବିରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ | ୮ - କୃତି |

୯ - ଭୁବିକ୍ ଅଷ୍ଟି । ୧୦ - ବିରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୧୧, ୧୩ - ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୧୨ - ନିରୂତ୍
ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଠପ୍ । ୧୪ - ଭୁବିକ୍ ଜଗତୀ । ୧୫ - ବିରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୧୬, ୨୯ - ସ୍ୱରାଟ୍
ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ । ୧୭ - ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୧୮ - ସ୍ୱରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ତ୍ରିଷ୍ଟପ୍ । ୧୯ - ବିରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ
ତ୍ରିଷ୍ଟପ୍ । ୨୦ - ଭୁବିକ୍ ଅତିଧୃତି । ୨୧ - ଭୁବିକ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ବୃହତୀ । ୨୩ - ଜଗତୀ ।
୨୪ - ଭୁବିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ । ୨୫ - ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ । ୨୬ - ଭୁବିକ୍ ଅନୁଷ୍ଠପ୍ ।
୨୭ - ପିପୀଲିକାମଧ୍ୟା ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୨୮ - ବିରାଟ୍ ଧୃତି । ୩୦ - ଭୁବିକ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ତ୍ରିଷ୍ଟପ୍ ।
୩୧ - ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟପ୍ । ୩୨ - ନିରୂତ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ତ୍ରିଷ୍ଟପ୍ । ୩୩ - ନିରୂତ୍ ଅନୁଷ୍ଠପ୍ ।
୩୪ - ଭୁବିକ୍ ପଂକ୍ତି ॥

॥ ଇତି ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

